

CR

480

460

580

560

540

47

2016

LÀMINA ESPECTRAL SEGONS H. C. VOGEL
(1841-1907)
Observatori de l'Ebre (Roquetes)

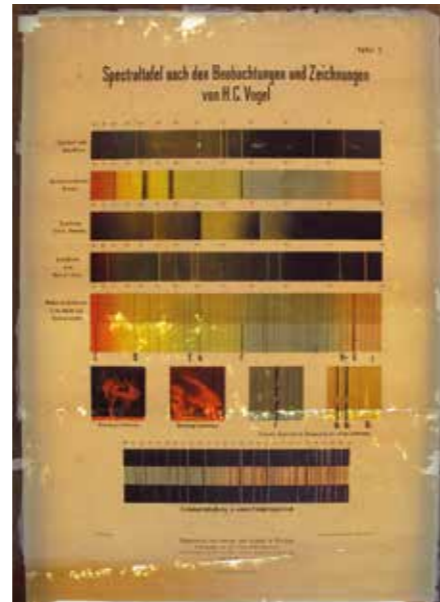
Publicació de Conservació i Restauració
Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tortosa

LÀMINA D'ESPECTROGRAFIA SOLAR (s. XIX)

Cromolitografia de gran format que representa l'espectre d'absorció d'alguns planetes del Sistema Solar segons les observacions i dibuixos de H.C.Vogel (1841-1907), astrònom alemany i pioner en l'ús de l'espectroscopi per fer estudis de les estrelles.

La peça presentava brutícia superficial, empelts provinents d'una restauració anterior inacabada i nombrosos forats i erosions causats pel *Lepisma saccharina*, un insecte menjador de paper. El pH del suport era de 5, és a dir, àcid. La matèria de fabricació del suport, pasta paperera de fusta, és un material que amb el temps es torna àcid, fet que redueix els anys de vida del document. Calia, per tant, fer-hi un tractament per pujar-ne el pH.

Les intervencions van consistir en: neteja en sec, retirar les restes de l'antiga restauració i submergir l'obra en dos banys: de primer, un de neteja química i un segon de desacidificació.

Làmina, observada amb llum transmesa, abans de la restauració

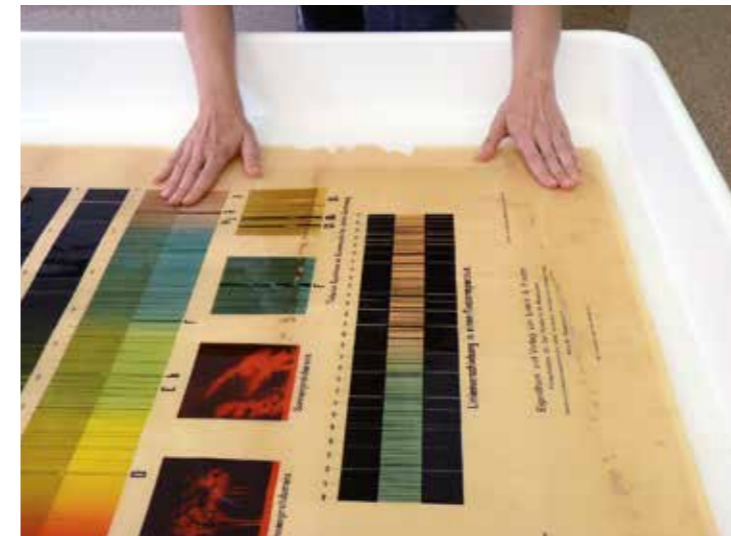

Reaprest de la làmina

Finalment, es va aconseguir un pH de 8. La làmina es va reaprestar pel revers amb una cola neutra i reversible (metilcel·lulosa), que va retornar la consistència al paper després dels tractaments humits. Es van elaborar nous empelts (fets de bicapa de paper japonès i enganxats amb la mateixa cola) i es va reintegrar cromàticament amb pigments de pastel a les zones on existien forats que afectaven l'element sustentat.

El marc original de la peça es va restaurar també als tallers de l'EADT. Presentava brutícia, forats causats per atac biològic i pèrdues en la capa de policromia. Un cop desinsectat, s'hi va fer una neteja química i, posteriorment, s'hi van reintegrar els forats provocats pels xilòfags. Les parts de l'anvers que presentaven pèrdues es van reintegrar amb capa d'estuc i retoc cromàtic, per afegir finalment una capa de protecció.

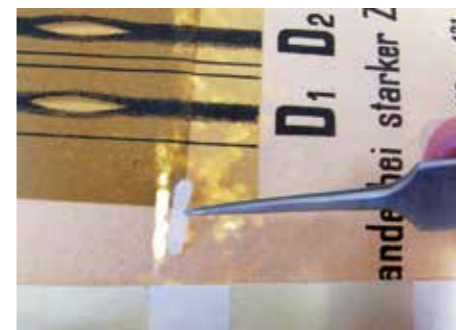
La làmina va quedar presentada en un sistema de conservació preventiva: dins del marc original, degudament tancada per l'anvers amb materials de conservació.

Immersió de la cromolitografia en banys humits

Intervencions sobre el marc

Empelts fets de paper japonès

Peça i marc originals, un cop restaurats